Turci budou hrát o víza do Unie

Politický obchod mezi Bruselem a Ankarou směřuje do finiše. V sázce je nejenom vyřešení uprchlické krize, ale i další soudržnost EU.

ROBERT SCHUSTER

BRUSEL/PRAHA V belgické metropoli podniknou šéfové vlád Evropské unie dnes a zítra další pokus o vyřešení uprchlické krize. Hlavním tématem jejich vrcholné schůzky je posvěcení dohody s Tureckem, která byla v hlavních obrysech zformulována na posledním unijním summitu 7. března.

Evropané tehdy neslíbili Ankaře málo: liberalizaci vízového styku a současně i urychlení jednání o přistoupení země k Unii. Brusel chce svolit s otevřením dalších kapitol při vyjednávání o vstupu Turecka do osmadvacítky.

Ankara se má naopak zavázat, že převezme zpět všechny syrské utečence, kteří dorazili do Řecka. Výměnou za každého takového běžence má ale Evropská unie přijmout jednoho syrského uprchlíka přímo z Turecka.

Zástupci Komise a Turecka poukazují na to, že tento mechanismus má fungovat pouze po dobu několika týdnů, dokud prý nebude utečencům i pašerákům lidí jasné, že cesta přes Egejské moře se nevyplatí.

Přesto, že se Evropské unii dohodou s Tureckem otevřely šance na vyřešení nejpalčivější krize za dobu její existence, nebylo před zahájením vrcholné schůzky vůbec jasné, jestli nakonec některé členské státy „obchod s Ankarou" nepotopí.

U řady z nich totiž budí dosavadní návrhy od počátku pochybnosti. Začalo to už tím, že německá kancléřka Angela Merkelová, patřící k hlavním stoupencům dohody s Tureckem, údajně prezentovala ostatním členům návrhy pro dohodu příliš pozdě.

Zároveň některé vlády kritizují, že Ankara v minulých dnech přišla se stále novými požadavky směrem k Bruselu, jimiž chce zvýšit svou cenu za to, že pomůže Unii zvládnout migrační krizi.

Stejně tak se objevily pochybnosti, jestli Turecko, které bývá v poslední době stále více kritizováno kvůli stavu lidských práv, může garantovat, že běžencům, které by převzalo z Řecka, by se dostalo důstojného zacházení.

Bezvízový režim by byl Erdoganovým vítězstvím

Nejvyšší cenou, kterou Evropané zaplatí Turecku za pomoc při řešení uprchlické krize, je příslib uvolnění vízové politiky pro turecké občany.

Dle původního scénáře by mělo mít již od června, nejpozději od podzimu letošního roku, 78 milionů Turků možnost cestovat volně do zemí Schengenu.

Řada evropských států, především těch, na jejichž území žije početná turecká komunita, se obává, že stovky tisíc Turků se již v létě vydají na cestu do Evropy a budou si tam shánět práci.

A bezpečnostní experti varují nejenom před riziky islámského terorismu, ale i před přenesením znovuobnoveného konfliktu mezi Turky a Kurdy do Evropy.

Pokud by k tomu nakonec skutečně došlo, znamenal by konec víz největší politický a diplomatický úspěch pro prezidenta Recepa Tayyipa Erdogana i premiéra Ahmeta Davutoglua.

Vízovou povinnost pro turecké občany postupně zavedly státy západní Evropy v roce 1980 po posledním vojenském převratu v zemi.

Kdo by mohl zhatit dohodu EU s Tureckem

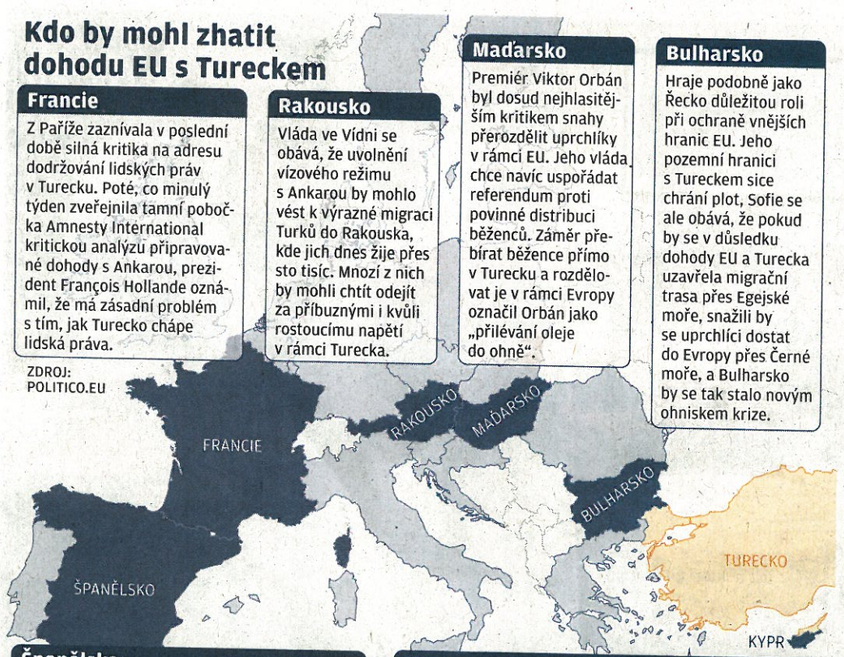

Francie
Z Paříže zaznívala v poslední době silná kritika na adresu dodržování lidských práv v Turecku. Poté, co minulý týden zveřejnila tamní pobočka Amnesty International kritickou analýzu připravované dohody s Ankarou, prezident François Hollande oznámil, že má zásadní problém s tím, jak Turecko chápe lidská práva.

Rakousko
Vláda ve Vídni se obává, že uvolnění vízového režimu s Ankarou by mohlo vést k výrazné migraci Turků do Rakouska, kde jich dnes žije přes sto tisíc. Mnozí z nich by mohli chtít odejít za příbuznými i kvůli rostoucímu napětí v rámci Turecka.

Maďarsko
Premiér Viktor Orbán byl dosud nejhlasitějším kritikem snahy přerozdělit uprchlíky v rámci EU. Jeho vláda chce navíc uspořádat referendum proti povinné distribuci běženců. Záměr přebírat běžence přímo v Turecku a rozdělovat je v rámci Evropy označil Orbán jako „přilévání oleje do ohně".

Bulharsko
Hraje podobně jako Řecko důležitou roli při ochraně vnějších hranic EU. Jeho pozemní hranici s Tureckem sice chrání plot, Sofie se ale obává, že pokud by se v důsledku dohody EU a Turecka uzavřela migrační trasa přes Egejské moře, snažili by se uprchlíci dostat do Evropy přes Černé moře, a Bulharsko by se tak stalo novým ohniskem krize.

ZDROJ: POLITICO.EU

Španělsko
Dosluhující konzervativní vláda Mariana Rajoye nejdřív signalizovala podporu pro plánovanou dohodu s Tureckem. Svůj postoj změnila poté, co vůdce španělských socialistů Pedro Sánchez, jenž by Rajoye v čele vlády rád nahradil, řekl, že návrh je „neférový a neslučitelný s evropskými hodnotami."

Kypr
Ostrovní stát hrozí vetem proti dohodě s Tureckem, která počítá s otevřením dalších kapitol v souvislosti s jeho vyjednáváním o členství v Unii. Požaduje po Turecku, aby uznalo Kyperskou republiku. Severní část Kypru byla v roce 1974 obsazena tureckou armádou a v roce 1983 zde byla vyhlášena světovým společenstvím neuznaná Severokyperská turecká republika.

Hlavní strůjci politického obchodu mezi Bruselem a Ankarou: turecký premiér **Ahmet Davutoglu** a německá kancléřka **Angela Merkelová**

FOTO: REUTERS // KOLÁŽ ŠIMON / LN

Námořní mise NATO neplní očekávání

ANKARA Mělo se jednat o jedno z klíčových opatření, jak dostat pod kontrolu proud uprchlíků přes Egejské moře a zároveň bojovat proti pašerákům lidí: námořní mise Severoatlantické aliance (NATO).

Jak se ale nyní ukazuje, nevedlo nasazení vojenských plavidel k očekávanému efektu.

Vyplývá to ze zprávy Vysokého komisariátu OSN pro uprchlíky. Podle ní dorazilo v prvním týdnu od zahájení mise k řeckým břehům 9515 utečenců. To zhruba odpovídá počtu migrantů, kteří touto trasou přišli do Řecka před zahájením operace.

Jak uvedl německý deník Die Welt, dorazilo například na řecký ostrov Lesbos po zahájení operace přes pět tisíc utečenců, což téměř odpovídá předchozímu stavu.

Cílem plavidel vybavených moderní lokační technikou je monitorovat situaci v Egejském moři a ihned informovat tureckou pobřežní stráž, pokud zaznamenají pohyb lodí s pašeráky lidí. V takovémto případě mají jednak zajistit, aby již žádná takováto plavidla nevyrážela, ale zároveň zachytit i uprchlíky a odvézt je do Turecka.

Jedním z důvodů, proč je zatím námořní mise tak málo úspěšná, je její omezený mandát. Turecko dalo například k dispozici pouze malou část svých výsostných vod, v nichž mohou lodě Aliance operovat.

V kruzích NATO, na něž se odvolává Die Welt, se hovoří o tom, že posun by mohl přinést i summit Evropské unie a Turecka. Spekuluje se o tom, že výměnou za souhlas osmadvacítky s dohodami s Tureckem, by mohla jeho vláda silněji podpořit právě námořní misi. sch

Provdat tě musíme, bratr potřebuje peníze

Afghánská hudebnice **Sonita Alizadehová** se proslavila písní Dochtarforúší (Děvče na prodej) o bolesti 15leté Afghánky prodané vlastní rodinou. Promítla do něj vlastní zkušenosti. Do Prahy přijela na festival Jeden svět.

DENISA YAKA

LN „Křičím za tělo vyčerpané v kleci. Za tělo, které se zlomilo pod tíhou cenovky," stojí v textu vaší písně Dochtarforúší. Kolik let vám bylo, když se vás rodiče poprvé pokusili prodat?

Bylo mi deset. Tehdy jsem se nebála, byla jsem jen malé dítě a vůbec nechápala, co se děje, myslela jsem si, že je to jen hra. Podruhé už mi bylo šestnáct. Matka se rozhodla, že mě z Íránu, kde jsem tehdy žila, vezme zpět do Afghánistánu a provdá. Byla jsem v šoku a nevěděla, co mám dělat – měla jsem tolik snů, kterých jsem se nechtěla vzdát! Představovala jsem si svůj život jinak, nechtěla jsem odejít ze školy, opustit přátele...

A právě tehdy jsem se seznámila s Rokhsareh (*Ghaemmaghamiovou, režisérkou snímku Sonita vyprávějícím zpěvaččin příběh*) – slyšela moje nahrávky a zaujaly ji tím, že se afghánská dívka, která

Sonita Alizadehová FOTO JEDEN SVĚT

nemá v nikom oporu, vzepře svému osudu místo toho, aby se podvolila společenskému tlaku a rodině a udělala, co se od ní očekává. Prosila jsem Rokhsareh o pomoc, a ta se nakonec rozhodla dát mojí matce peníze. Matka se pak vrátila do Afghánistánu a já se mohla začít věnovat své hudbě.

LN Tvoje přání nejsou důležitá, říká vám ve filmu matka. Nemáš na výběr – provdat tě musíme, protože tvůj bratr potřebuje 9000 dolarů, aby si sám mohl koupit nevěstu. Jaký je to pocit, slyšet taková slova od vlastní matky?

Cítila jsem se strašně. Na druhou stranu, nebylo čemu se divit. Vyrostla jsem ve velmi konzervativní rodině, kde se na přání žen nebral ohled. Prodej mladých nevěst je v Afghánistánu rozšířený zvyk, hlavně v chudých rodinách – prodají dceru muži, který dobře zaplatí, a oni pak mají z čeho žít. Ale některé nežene chudoba, ale víra v tradice, myslí si, že provdat dívku v co nejmladším věku je správné a žádoucí.

LN A když se nevěsta vzepře? V klipu k Dochtarforúší máte na tváři modřiny a krvavé šrámy...

Často se stává, že když nesouhlasíte, donutí vás násilím. To video inspirovala moje kamarádka, odmítla muže, kterého jí vybrali, a druhý den přišla do školy s oteklou tváří, protože ji doma otec a bratři zbili. Typický případ dětské nevěsty, došlo mi tehdy. Její příběh mi zůstal v hlavě.

LN Proč jste si vybrala právě formu rapu?

Po útěku z Afghánistánu jsem s částí rodiny žila v Íránu. Ve sportovním klubu, kde jsem tehdy pracovala, jsem poprvé uslyšela píseň od Eminema. Nevěděla jsem, o koho jde, a vůbec jsem tehdy neuměla anglicky, ale jeho projev mě moc zaujal a napadlo mě, že nejlepší způsob, jak vyprávět svůj příběh, je právě tahle hudba. Kdepak popové písničky!

Autorka je arabistka a íránistka

LIDOVKY.CZ
Celý rozhovor najdete na www.lidovky.cz

ZPRÁVY DNE

BELGIE

Dva islamisté jsou stále na útěku

BRUSEL Mužem, jehož zabil policejní odstřelovač při úterním zásahu na bruselském předměstí Forest, je pětatřicetiletý Alžířan Mohamed Belkaid. Policie jej má v evidenci pouze v souvislosti s krádeží z roku 2014. V zemi pobýval nelegálně, uvedla včera federální prokuratura. Dva muži zůstávali i včera na útěku, jejich totožnost není známá a policie po nich intenzivně pátrala. Zatčeni byli dva podezřelí, včera ale byli propuštěni na svobodu. V bytě, kam policisté v úterý přišli pouze na rutinní prohlídku, našla policie po skončení operace vlajku Islámského státu, islamistickou literaturu, automatickou zbraň a zásobu munice. Žádné výbušniny tam nebyly. čtk

SÝRIE

Kurdové chtějí vyhlásit federaci

DAMAŠEK Kurdové chtějí na severu Sýrie vyhlásit federaci ve třech oblastech u hranice s Tureckem. Reagují na to, že nebyli pozváni k syrským mírovým rozhovorům, napsala včera agentura Reuters. Rozhovory byly obnoveny v pondělí v Ženevě a účast Kurdů, kteří bojují proti islámským radikálům, byla jedním z faktorů komplikujících přípravy rokování. Představitel kurdského vedení ve městě Kobani Idrís Nasan prohlásil, že Kurdové vyhlásí federální systém a vezmou tak své záležitosti do vlastních rukou, když byli vyloučeni z politického řešení syrské války. Spravovat prý budou tři kurdské oblasti u hranice sjednocené nově pod název Federace severní Sýrie. Jejich správa bude zastupovat všechny etnické skupiny, které v těchto oblastech žijí. Vedoucí syrské vládní delegace na jednáních v Ženevě Bašár Džaafarí ale plán Kurdů odmítl a zdůraznil, že smyslem rozhovorů je uchránit územní celistvost země. čtk

SLOVENSKO

Koalice se dohodla na vládních postech

BRATISLAVA Čtyři strany vznikající vládní koalice na Slovensku se dohodly na rozdělení postů v nové vládě a ve vedení parlamentu. Většinu křesel v kabinetu obsadí sociální demokraté (Smer-SD) premiéra Roberta Fica, kteří v uplynulých čtyřech letech vládli bez koaličního partnera. Vyplývá to z včerejších Ficových slov. „Dosáhli jsme dohody o vůli vytvořit vládní koalici a o úpravě vnitřních poměrů v Národní radě a ve vládě," řekl Fico po jednání zástupců Smeru-SD, nacionalistické Slovenské národní strany (SNS) a stran Most-Híd a Síť. čtk

FRANCIE

Úřady dokončily vyklizení „Džungle"

CALAIS Likvidace části přistěhovaleckého tábora u severofrancouzského města Calais, která začala na příkaz úřadů koncem února, včera skončila. Strhávání nuzných přístřešků a převoz tisícovky migrantů na jiná místa ve Francii provázely občas násilnosti. Vyklizena byla jižní část tábora zvaného Džungle. Úřady ponechaly ve vyčištěné oblasti o rozloze 7,5 hektaru jen některé společné prostory jako školy nebo modlitebny, které využívají i lidé ze severní části tábora. Vláda plánuje likvidaci i zbytku tábora. čtk

inzerce

ITALSKÉ VELVYSLANECTVÍ V PRAZE

oznamuje, že
Ministerstvo zahraničních věcí
a mezinárodní spolupráce Itálie
zamýšlí uskutečnit

prodej nemovitosti

SLAVATOVSKÝ PALÁC

ve vlastnictví Italské republiky
v Praze na Malé Straně, Thunovská 25

Vyzýváme zájemce, aby vyjádřili svůj zájem

Detailní informace jsou zveřejněny na stránkách www.ambpraga.esteri.it